

Årsrapport for 2017 fra SNO til Varangerhalvøya nasjonalpark

SNO lokalt:

- Arne Petter Sarre har ansvar for bestillingen med nasjonalparkstyre, verneområdene og kulturminne
- Alfred Ørjebu har fagansvar for kyst og lakseoppsyn samt rødrevuttaket
- Bjørn-Hugo Kristoffersen har fagansvar for rovvilt og deler av verneområdene i Båtsfjord kommune.
- Vikar for Åshild Bye: Odd Magne Kvålshagen (sluttet 1.november).
- Tana avdelingen er redusert til enmannskontor.

Deltidsoppsyn:

- Torfinn Rasmussen har oppsynsoppgaver med verneområdene i Ytre Syltevik NR, Sandfjordneset NR (prioritet oppgave med gjerde rundt reservatet)

I tillegg er det kjøpt tjenester av:

- John Arne Kristiansen og Gunnvald Hansen med rydding av marint søppel, tilsyn med sauebeiting i område med Finnmarksvineblom og tilrettelegging av turstier.

Utsetting av forautomater for fjellrevvalper: Fra venstre Jan Erik Knutsen, Geir Østereng, Alfred Ørjebu og Berit Gaski

Foto: Arne Petter Sarre

1. Kjerneoppgaver (kontroll, tilsyn, informasjon, mv)

Statens naturoppsyn (SNO) skal ifølge naturoppsynsloven drive kontroll, tilsyn og informasjon og KLD har i tillegg prioritert motorferdseloppsyn i utmark. Generelt tilsyn og informasjon i verneområder og at SNO skal følge opp samarbeide med nasjonalparkstyret. Varangerhalvøya nasjonalpark er en av fire som er pilot for merkevarestrategien og det er en oppgave som SNO skal prioritere.

Vinteren 2017 var særlig hard med mye vind og mye snø og mange skarelag og svært sein vår. Vi hadde full vinter langt ut i juni måned i områdene rundt Kjøltidan. Det var vanskelige sporingsforhold og få dager med sol og lite vind. Vi har ikke observert så lite fjellrev som i vinter, men vi fikk tatt ut rødrev i kjerneområdene for fjellrevene. Og på vårvinteren var det observert markant lite med rødrevspor. Snøugla var kun på korte besøk før den forsvant. Vi fikk samlet en del DNA prøver fra jerv og fjellrev. Observerte ofte elg i øvre del av Skallelva, Komagdalen og Jakobelvkroken.

Sommeren kom meget seint i år og det var svært mye vann i elver og bekker gjennom hele sommeren, mye av sommerfeltarbeidet ble meget forsinket. På grunn av sein vår og den laveste registrerte bestand av smågnagere var produksjonen svært lav for alt vilt. Mange av tiltakene ble gjennomført i samarbeid med NP-forvalter. Vi har bistått Coat (smågnagerfangst, fotoboks, rovfugleregistering) og NINA (fjellrevfôring/utsetting og fjellrevovervåkning). Fjellrevutsettingen vil starte i februar 2018 med å sette ut 40 valper.

1.1 Motorferdsel

1.1.1 Føringer fra KLD eller Miljødirektoratet

KLD (Klima og miljødepartementet) har klare forventinger til økning av oppsynet på motorferdsel. Og at SNO prioriterer kontroll av barmarkskjøring i verneområdene.

1.1.2 Kort om aktiviteten

- Helikopteroppsyn:
 - Vi hadde to turer med helikopter i samarbeid med Reinpolitiet. Førsteturen var i slutten av august og vi dekte Jakobselvkroken, Oardu, Komagdalen, øvre deler av Skallelv og Urdfjell. Vi observerte få personer og ingen ulovlig motorferdsel. Gjennomførte lik oppsynstur 10.september med samme resultat. Årsaken var at det var lite ryper og derfor få jegere i parken.
- Barmarkskjøring:
 - SNO Vadsø har ikke anmeldt noen for ulovlig kjøring i verneområdene i år. Vi har registret at det er betydelig slitasje på enkelte løyper som benyttes inn i verneområdene. Dette gjelder i Komagdalen i myrområdene i Dalajokka, mellom Veisendehytta og Porthytta, og langs Øvre Flintelva, der enkelte partier i elvekanter raser ut.

-SNO Tana har ikke registrert eller innmeldt ulovlig kjøring på barmark i området rundt Syltefjorddalen i år.

- **Snøskuterkjøring:**

- SNO Vadsø har én anmeldelse på ulovlig kjøring i parken og to advarsler. Det er lite kjøring i parken, men vi ser spor etter en del kjøring "highmarking" i trange daler, særlig sør for Persfjord og i Sandfjorddalen. Samt kjøring i dalene rundt Antonvann i enden av snøskuterløypa.

- SNO Tana har i forbindelse med årets jervesporing ikke observert mye kjøring utenfor det eksisterende løypenettet som støter inn mot Syltefjorddalen naturreservat og mot nasjonalparken. Det er imidlertid en del kjøring utenfor det ordinære løypenettet i hyttefeltene rundt Syltefjorddalen, Adamsdalen og Oardu. Mye av den ulovlige kjøringa i Syltefjorddalen foregår i kløftene som ligger nord for hyttefeltet.

Jakt og fiskeoppsyn:

- **Elgjakt:**

- SNO Vadsø hadde oppsyn i Jakobselvkroken og i sone A område. Det er liten aktivitet inne i parken, jegerne valgte å jakte lengre ned og utenfor parken i år. Samme var for områdene rett ovenfor Vadsø inn til parkgrensa.
- SNO Tana var ikke på oppsyn under årets elgjakt i Syltefjorddalen.

- **Småviltjakt:**

- Lite jegere å se under årets småviltjakt. De som ble kontrollert hadde få eller ingen rype observasjoner.

- **Laksefiske:**

- Bistått det lokale lakseoppsynet for enkelte elver etter behov. I år har det kun vært informasjon / veiledning til enkelte lakseoppsyn.

1.1.3 Resultater/reaksjoner

Resultatet for 2017 er 1 anmeldt, 2 advarsler og 40 kontrollerte

1.1.4 Anbefalte oppfølgingspunkter

- Motorferdsel vil være en prioritet kjerneoppgave og SNO skal ha fokus på den ulovlige snøskuterkjøringen som skjer i område Hamningberg-Persfjord og sørover til Komagdalen.
- Barmarkskjøring i Komagdalen og med dispensasjoner gitt av Nesseby kommune i A-område.

2. Bestillingsoppgaver

2.1 Tiltak

Varangerhalvøya nasjonalpark er en av fire nasjonalparker som er pilot på nasjonal merkevarestrategi og det er en høyt prioritert oppgave å gjennomføre prosjektet. Vi har gjennomført rydding av marint søppel i verneområdene.

2.1.1 Føringer fra KLD eller Miljødirektoratet

Fra KLD og Miljødirektoratet er det prioritert at SNO skal følge opp med godt samarbeid med nasjonalparkstyre. Og tiltak som er knyttet til merkevarestrategien skal prioriteres.

2.1.2 Kort om aktiviteten

Verneområder:

- **Varangerhalvøya nasjonalpark**
Rødrevuttak i sone A og kjerneområder for fjellrev. Vi tok ut 36 rødrev. Trampetelleren i Nattfjelldalen registrerte en trafikk på 513 personer. Største trafikken var i juli måned. Se vedlagt utskrift. Kloppegging (70 meter av) turstien til Nattfjelldalen og befaring av vadestedet ved Oardujavri. Vi fikk ikke gjennomført flere av bestillinger på oppføring av portaler og oppsett av plakater fordi det ble utsatt eller ikke godkjent av Miljødirektoratet. Forklaringen var det av stort press på alle bestillinger som måtte godkjennes. Tilsynsoppgaver etter bestilling:
 - Fulgte opp byggeprosjekter av gapahuk i Komagdalen og Varangerbotn.
 - Vi hjalp til med restaurering av Ragnarokk hytta med ny utedo.
 - Og bistått lag og foreninger med løypemerking i parken.
 - Klopper og trapper ble sjekket og vedlikeholdt.
 - Var med på åpningen av Gapahuken i Varangerbotn, som ble et vellykket arrangement med fuglekassebygging for ungene og informasjon om nasjonalparken.
- **Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde**
Befaring: Hyttesak i Persfjorden. Befaring med hytteutbyggeren og NP-forvalter. Tiltak: Sjøpplukking langs strandsonen på Hestmannes. Gjennomført av Vardø videregående skole med Torfinn Rasmussen.
- **Ytre Syltevik naturreservat**
Sjøpplukking i Ytre Syltevik med deltidsoppsyn (alle tre) og NP-forvalter. Vi samlet inn 14 kubikk med søppel. Kystvakta bistod med utfrakt av innsamlet søppel.
- **Sandfjordneset naturreservat**
Sjøpplukking gjennomført av Torfinn Rasmussen med Vardø skole
- **Syltefjorddalen naturreservat**
Ingen tiltak, kun generelt tilsyn. Skiftet ut noen resevatskilt. Ellers alt ok.

2.2 Trua arter

Overvåkning av trua arter:

- **Fjellrev** - Det har ikke vært mye lemmer etter 2011 og fjellrevbestanden er nå under kritisk bestand. Derfor har Miljødirektoratet bestemt at det skal settes ut inntil 70 fjellrevvalper på Varangerhalvøya. Vi satt ut fôringsautomater ved 6 hi og kunstig hi på 4 hi.
- **Dverggås** - Registrert av NOF (Thomas Årvak) en økning fra 6-7 individer i 2016 til 14 individer i år. Økningen kan være at bestanden av rødrev har gått ned hekkeområde til dverggåsa.
- **Sædgås** - Det ble meldt fra NOF at bestanden av sædgås er stabil.
- **Finnmarksvineblom** - Ikke registrert beiting på plantene i år.
- **Varangervalmue** - ikke kontrollert.

- **Altaihaukeskjegg** - ikke kontrollert.
- **Jaktfalk, kongeørn, havørn og fjellvåk** - Var med en helikoptertur med Arve Østlyngen for å finne hekkelokaliteter. Det ble funnet en rekke nye hekkelokaliteter for jaktfalk og to reir for kongeørn. Dette gjelder kun innenfor parken.

2.2.1 Utviklingstrekk/utfordringer

- **For neste års bestilling** - pilotprosjektet for merkevarestrategien må på plass, det er særlig forventninger til at portaler og tavler er klar før feltsesongen starter.
- **Helikopter** - Oppsyn i sårbart område (A-område) må opprettholdes, da vi har en positiv økning av dverggås- / sædgåsbestanden. I mytingstiden for gås er dette område meget sårbart for ferdsel.
- **Fjellrev** - Det vil bli en stor oppgave å følge opp utsetting og fôring av fjellrevvalper. Rødrevuttaket vil også fortsette.

2.2.2 Anbefalte oppfølgingspunkter neste år

- Oppsyn i sone - A i Varangerhalvøya NP i barmarksesongen og følge opp dispensasjoner gitt inn i området.
- Prioritet oppgaver er å følge opp merkevarestrategien og få gjennomført skiltingen.
- Fjellrevprosjektet vil kreve stor arbeidsinnsats med utsetting og fôring av 30-40 fjellrevvalper.
- Bistå og følge opp restaureringene av linjehyttene i forbindelse med merkevarestrategien.
- Marint søppelplukking i naturreservatene (Ytresyltevik NR og Hestmannes(Finnmarksvineblom))

Statens naturoppsyn

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@naturoppsyn.no | **Nett:** naturoppsyn.no

Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og Miljødepartementet. Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets feltpersonell.

SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll og overvåking, til skjøtsel i verneområder, tilrettelegging i viktige natur- og kulturminneområder, informasjon og formidling.

SNO har også mange oppgaver knyttet til store rovdyr, både registrering av bestander, dokumentasjon av skader på husdyr og tamrein, og uttak av dyr det er gitt fellingstillatelse på. Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og vi har ca. 60 lokalkontorer spredt over hele landet.